

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету

 Анатолій КУЛАБУХОВ
“ 20 ” 09 2022

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 1.3 Безпека життєдіяльності та цивільний захист

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)

галузь знань _____ 18 Виробництво та технології

спеціальність 183 Технології захисту навколишнього середовища

освітня програма Екоаналітика та техногенна безпека

рік набору 2020/2021 форма навчання денна термін навчання 4 роки

вид дисципліни обов'язкова

Розробник О.В. Долженкова, доцент кафедри безпеки життєдіяльності, к.т.н., доцент

Погоджено

Гарант ОП

Олена ЛЕВИЦЬКА

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності

Протокол від 23. 06. 2022 № 23

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету фізико-технічного

Протокол від 20. 09. 2022 № 1

Дніпро
2022

Навчальний рік	Курс	Семестр	Підсумк. контроль			Індивід. завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)					
			екзамен	залік	курс. робота	форма	кількість		всього	аудиторні				самостійна робота
										всього аудиторні	лекції	практичні	лабораторні роботи	
Денна форма навчання														
2022/23	3	5		+				4	120	48	32	16		72

1. Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» є формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері безпеки життєдіяльності та цивільного захисту, з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Компетентності за ОП Екоаналітика та техногенна безпека:

ЗК10 Навики здійснення безпечної діяльності.

ФК 01 Здатність до попередження забруднення довкілля та кризових явищ і процесів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності)

Для опанування дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» необхідні базові шкільні знання з безпеки життєдіяльності.

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання	Номери тем
1	Вміти оцінювати обстановку під час виникнення надзвичайних ситуацій та знати правила техніки безпеки, електро- та пожежної безпеки	ПРО1. Знати сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природоохоронних задач у виробничій сфері.	Т1.1-Т1.4, Т2.2, Т2.3, Т3.1, Т 3.4
2	Знати та використовувати методи моніторингу навколишнього середовища з метою попередження або уникнення потенційних	ПРО4. Обґрунтовувати природоохоронні технології, базуючись на розумінні механізмів впливу людини на навколишнє середовище і процесів, що	Т 2.1, Т 3.2, Т 3.3

	надзвичайних ситуацій	відбуваються у ньому.	
3	Забезпечувати безпечні умови праці та відпочинку, використовувати методи захисту людини під час надзвичайних ситуацій	ПР 19. Визначати коло своїх обов'язків за напрямком професійної діяльності з урахуванням завдань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту.	Т 1.2-1.4, Т 2.3, Т 3.1-3.4

4. Структура навчальної дисципліни

б семестр

Форма навчання денна

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*			
		лекції	Практичне заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
2 семестр					
Розділ 1. Природні загрози, техногенні та соціально-політичні небезпеки. Безпека життєдіяльності людини					
1	Тема 1.1 Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності (БЖД). Основні терміни в галузі безпеки, надзвичайні ситуації, їх види та рівні. таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	2	3		8
2	Тема 1.2 Природні загрози та характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Метеорологічні, гідрологічні, гідрогеологічні надзвичайні ситуації. Порушення земель. Наслідки впливу на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	2			8
3...	Тема 1.3 Техногенні небезпеки та їх наслідки. Аварії та катастрофи. Вплив на навколишнє середовище. Захист населення в умовах техногенних небезпек.	2	3		10
4	Тема 1.4 Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Оцінка соціально-політичних небезпек України та світу. Засоби реагування на них. Захист населення в умовах соціально-політичних небезпек.	2			
Всього за змістовним модулем 1		8	6		26
Розділ 2. Загальна теоретична підготовка. Забезпечення моніторингу та визначення небезпеки надзвичайних ситуацій					
1	Тема 2.1 Моніторинг небезпек, що можуть спричинити НС. Джерела небезпек. Надзвичайні ситуації та	4	2		12

	поводження населення під час них. Оперативна оцінка обстановки під час надзвичайних ситуацій. ПНО, його ідентифікація, паспортизація та захист в умовах надзвичайних ситуацій.				
2	Тема 2.2 Планування заходів з питань цивільного захисту Мета планування. План основних заходів ЦЗ на відповідний рік. План реагування на надзвичайні ситуації мирного часу.	2			
3	Тема 2.3 Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту. Інформування та оповіщення про надзвичайну ситуацію. Евакуація населення. Укриття населення у захисних спорудах. Забезпечення техногенної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях, як складової частини цивільного захисту.	4	2		10
Всього за змістовним модулем 2		10	4		22
Розділ 3. Практична підготовка. Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій, заходи зменшення їх наслідків та шляхи запобігання					
1	Тема 3.1 Протипожежний захист ОГ. Визначення категорій приміщень, будинків і споруд за вибухопожежною та пожежною небезпекою. Пожежна безпека на суб'єкті господарювання.	2			12
2	Тема 3.2 Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження Характеристики зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження. Визначення параметрів зон забруднення радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами.	4			12
3	Тема 3.3 Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС. Характеристика зон небезпечних геологічних процесів і явищ. Визначення показників, що характеризують ушкодження будівель, споруд та обсяги завалів у зонах надзвичайних ситуацій, спричинених природними чинниками фізичного походження. Інженерна підготовка зсувних та зсувонебезпечних територій. Захисні споруди цивільного захисту. Оцінка збитків від надзвичайних ситуацій.	4	3		
4	Тема 3.4 Спеціальна функція у сфері цивільного захисту. Особливості навчання населення з питань цивільного захисту. Розробка планів реагування на надзвичайні ситуації мирного часу.	4	3		
Всього за змістовним модулем 3		14	6		24
ВСЬОГО		32	16		72

Тематика практичних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
<i>Розділ 1</i>			
1.1	Ризик як кількісна оцінка небезпек	3	№ 1, 2 додаткова № 1, 11
1.3	Захист приміщень від небезпечної дії струму	3	№ 2 додаткова № 10, 11
<i>Розділ 2</i>			
2.1	Моніторинг ПНО	2	№ 2, 3 додаткова № 5, 6, 7, 9
2.3	Захист атмосферного повітря, поверхневих вод та ґрунтів від шкідливих речовин	2	№ 1, 2, 3 додаткова № 6, 7
<i>Розділ 3</i>			
3.3	Захисні споруди цивільного захисту	3	№ 2, 4, 5
3.4	Завдання та режими функціонування ЄДСЦЗ	3	№ 2, 3, 5
Всього годин		16	-

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тематика (назва) практичного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
<i>Розділ 1</i>			
1.1	Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності (БЖД).	8	№ 1, 2 додаткова № 1, 11
1.2	Природні загрози та характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	8	№ 2, 3, 4, 5 додаткова № 6, 7, 9
1.4	Техногенні небезпеки та інженерний захист	10	№ 2, 5 додаткова № 5, 6, 7, 10, 11
<i>Розділ 2</i>			
2.1	Моніторинг небезпек, що можуть спричинити НС.	12	№ 1, 2, 5
2.3	Евакуація населення	10	№ 2, 4
<i>Розділ 3</i>			
3.1	Противибуховий і протипожежний захист ОГ.	12	№ 2, 5 додаткова № 6, 7, 11
3.2	Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження	12	№ 2, 3, 5 додаткова № 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Всього годин		72	-

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання.

Поточний контроль :

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Контрольна робота	14	30
Практичні заняття. Усні опитування на практичних заняттях	4, 8, 12, 15	4x10=40
Оцінка самостійної роботи (підготовка презентації та доповідь)	2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15	10 x 3=30
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		100 б.

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Диференційований залік (за результатами поточного оцінювання)	100

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Опанування тем практичних робіт	
Бали	Критерій
враховується:	
5 ступінь глибини розуміння та засвоєння досліджуваного питання;	
6 обґрунтованість, логічність, послідовність викладення досліджуваного питання.	
0 балів «незадовільно»	Здобувач неспроможний надати жодної правильної відповіді на запитання за темами практичних робіт.
1-5 балів «незадовільно»	Здобувач дає неправильні або дуже неповні відповіді на запитання; демонструє часткове розуміння термінів та повну відсутність аргументації

но»	власної думки; відсутня здатності до репродуктивного застосування знань; значні бар'єри в комунікації.
6-7 балів «задовільно»	Здобувач дає неповні відповіді на запитання; відсутня ґрунтовна аргументація власної думки.
7,5-8,5 балів «добре»	Здобувач дає відповіді не на усі запитання, іноді відповіді фрагментарні; аргументація власної думки не завжди доведена; наявне репродуктивне застосування знань.
9-10 балів «відмінно»	Здобувач надає повні та ґрунтовні відповіді на всі запитання за темами практичних робіт; демонструє уміння визначати головне та другорядне; вдало аргументує власну думку.
Виконання завдань для самостійної роботи (виступу-презентації)	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • систематизованість та обґрунтованість підбраного матеріалу; • логічність, послідовність та зрозумілість викладення матеріалу; • вміння узагальнювати, виокремлювати, порівнювати; • вміння запроваджувати результати власних досліджень у навчальний процес. 	
0 балів «незадовільно»	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1-2 бали «незадовільно»	Здобувач не розкрив тему, не супроводив доповідь презентацією.
3 бали «задовільно»	Здобувач підготував презентацію, але не зміг викласти матеріал послідовно та логічно, доповідь не була цілісною.
4 бали «добре»	Здобувач підготував доповідь та її наочне забезпечення, матеріал був підібраний вдало, але не завжди простежувалась здатність здобувача підкреслити головне.
5 балів «відмінно»	Здобувач забезпечив вдале наочне забезпечення доповіді. Матеріал було викладено логічно й послідовно з виокремленням головних аспектів.
Виконання завдань для самостійної роботи (тестування)	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • ступінь глибини розуміння та засвоєння досліджуваного питання; • вміння запроваджувати результати власних досліджень у навчальний процес. 	
0-2 бали «незадовільно»	0-59 % правильних відповідей
3 бали «задовільно»	60-74 % правильних відповідей
4 бали «добре»	75-89 % правильних відповідей
5 балів «відмінно»	90-100 % правильних відповідей

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання:

- інтерактивне навчання (активне залучення здобувача вищої освіти до навчального процесу під час дискусій, бесід);
- словесні методи (пояснення);
- наочні методи (презентації);
- практичні методи (виконання практичних робіт);
- контекстне навчання (інтеграція результатів різних видів діяльності здобувача вищої освіти – навчальної, наукової і практичної – та їх використання під час виконання самостійного наукового дослідження);
- методи аналітичного та критичного мислення – інтелектуальна діяльність здобувача, спрямована на вирішення конкретного завдання, а також спосіб підходу до проблеми, що дозволяє виявити приховані проблеми і прийняти правильне рішення;
- самостійне навчання (опанування завдань для самостійної роботи у результаті аналізу та переосмислення рекомендованої навчальної та наукової літератури).

Інструменти та обладнання:

Персональні комп'ютери, ноутбуки

Програмне забезпечення:

MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint, Zoom.

7. Рекомендована література

Основна

1. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.
2. Кодекс Цивільного захисту України / Відомості Верховної Ради (ВВР), № 34-35, 2013 р., – ст. 458.
3. Цивільна оборона: навч. посіб. Кулаков М.А., Ляпун В.О., та ін. – Харків: НТУ «ХП», 2005 – 363 с.
4. Шоботов В. М. Цивільна оборона: Навчальний посібник: Вид. 2-ге, перероб. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 438 с.
5. Депутат О.П. Цивільна оборона : навч. посібн. – Львів : ПП «Василькевич К.І.», 2005. – 338 с.

Додаткова

1. Національний класифікатор України. Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010 – [Затв. Наказом № 457 від 11.10.2010]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010.
2. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.

3. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27.
4. Закон України “ Про захист людини від інфекційних хвороб”. – К. 06.04.2000. №1645-III.
5. Закон України “ Про об’єкти підвищеної небезпеки”. – К.18.01.2001.- №2245- III.
6. Закон України "Про охорону атмосферного повітря". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1992. – № 50.– Ст. 678.
7. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1991. – № 41. – Ст. 546.
8. Закон України "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1991. – № 16. – Ст. 198; 1992., № 13. – Ст. 177.
9. Закон України "Про тваринний світ". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1993. – № 18. – Ст. 191.
10. Закон України "Про екологічну експертизу". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1995. – № 8. – Ст. 54.
11. Постанова КМ України “Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій” від 16.02.98 №174 (Із зм. і доп., внесеними постановами КМ України від 24.09.99 №1763, від 21.10.99 №43).

8. Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> .
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
5. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
6. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
7. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
- 8.Бібліотека ДНУ ім..О.Гончара <http://library.dnu.dp.ua/>
9. Електронний каталог бібліотеки ДНУ <http://lib.dnu.dp.ua/>
10. Репозиторій ДНУ <http://repository.dnu.dp.ua:1100/>